

bogumili, muslimani, bosna

herzegovina

ekumenizam,
 екуменизам
 календар

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ
Беседа говорена о евнуху
Евтропију кад је у цркву побегао

Увек заиста, а посебно данас, приличи да повичемо: “да је баш све у свету таштина”.

Где су сада блистајуће хаљине врховне управе? Где светла светила? Где плесак руку и певање и гозбе и све свечаности? Где венци и разни украси? Где градска руља и похвале и ласкање гледаоца на коњским тркама?

Све је то ишчезло, јер вихор који се изненада подигао лишће са дрвета је стресао, те је дрво огољело и из самог корена се ишчупало. А силовитошћу прети да му и сам корен убије и жиле уништи. Па где су сада притворна дружења? Где ручкови и ужине? Где мноштво ласкатеља и точење вина по цео дан и разни куварска удовољавања? Где служитељи, који све и чине и говоре да би власнику угодили?

Све то беше сан и ноћ, и када дан освану, ништа не остаде. Цветови то беху који у пролеће цветају, а када пролеће прође вену. Сена то беше, која нестаде, дим који ишчезну, мехури који се распрсоше и паучина која се

покида.

Често дакле, да помињемо оне духовне речи проговарајући: “да је баш све у свету таштина”.

Ове би речи требало и на зидовима и на хаљинама и на тргу, и на домовима и на улицама, и вратима и капијама, а пре свега у вести сваког од нас написати, па да о њима увек размишљамо ако ни за шта друго, а оно што обману ствари и притворство и улизништво многи суштином сматрају. А требало би да их сваки, сваки дан и при ручку и при ужини па и на скуповима своје ближњем говоримо, а исто тако и од њих да слушамо речи: “да је баш све у свету таштина”.

Та нисам ли ти ја често говорио да је богатство бегунац, али ти ниси могао то поднети. Нисам ли ти доказивао да је оно неблагодарни роб, но ти ми не хтеде веровати. А ево сада је у самом делу искуство показало, да је не само бегунац, не само неблагодарни роб, него и човекоубица, јер оно те је довело до тога да сада дрхтиш и стрепиш. Нисам ли те ја још у оно време, када си ми ти забрањивао да истину говорим, уверавао: да те ја више волим него ласкатељитвоји и да се ја, који те прекоревих, више о теби бринем, наго они који ти угађаху. Нисам ли ти овим истим речима предлагао да су ти вернија пријатељска угризања него

произвољни вражји пољубац? Па да си ти моја угризања поднео, не би ти они пољупци донели смрт, јер моја угризања здравње доносе, док они пољупци неизлечиву болест дадоше.

Па где су сад виноцрпци? Где они који разгоњаваху народ по трговима? И мноштво похвалних речи од говорника?

Сви се они разбегоше, дружења се одрекоше и сигурност своју у твојим страдањима траже. Ми пак, не поступамо тако, но још и у време, кад нас ниси могао трпети, не одустајасмо од тебе па и сада кад си пао, бранимо те и лечимо.

И доиста! Ова црква против које си ти војевао раширила је недра своја и примила те, не пак позоришт која си у заштиту узимао и ради којих си се на нас изопачавао јер те управо она и издаше и погубише. П и опет ми не престајасмо говорити питајући те: “Шта чиниш ти? Гневиш ли се на цркву и своје паду тежиш?”

Али ти си све то презирао, те ти и коњска утркивања, која ти богатство твоје проћердаше, заиста мач против тебе самог окренуше, док црква, која је безвремене твој гнев поднела, по свуда те тражи, желећи из замки да те избави.

Но ово што ја сад говорим, не говорим на поругу овоме, који овде лежи, но што желим да вас

који сте овде, тврђима учиним, не већ рањеноме ране позледим, но да оне који још ничим повређени нису, у безопасном здрављу сачувам; не да оног кој ије бури изложен, потопим, него да оне који још плове на добар ветар упутим, да не би и они у воду потонули.

А да ли је то могуће, кад су нам промене светских ствари сада познате?

Да се и он промене уплашио, не би је ни претрпео, али кад се он не хте ни саветима од домаћих а ни од страних користити, то бар ви, који се сад још богатством гордите, његовом се несрећом научите, јер ништа није немоћније од светских ствари. Та ма каквим именом да би ко назвао ништавило њихово, било димом, било травом, било сном, или цветом који лети расте, па и било чим што је томе слично, опет одговарајуће име неће им наћи. Јер тако су оне непостојане, да су и од тих набројаних ствари, којих и нема, несталније.

А да су оне при њиховом ништавилу још и близу велике пропасти, јасно је одавде.

Ко беше већи од овога? Није ли он сав свет у богатству превазишао? Није ли до највиших чинова достигао? Нису ли сви пред њим стрепели и бојали га се? Па ево га како је и од самих сужњева беднији постао, јер је и од робова достојнији сажалења и

сиромашнији и од оне сиротиње која од глади умире, јер сваки дан гледа и на оштре мачеве и на погибао и на мучитење па и како се на смрт води. Па још и то не зна, да ли се је у оној наслади налазио, јер ни светлост сунчевих зрака не осећа, , но и у само подне као у црној ноћи међу зидинама закључан лишава се и вида очију. А посебно зато, што ма како ми расуђивали нисмо у стању тај страх решима да представимо, који он мора подносити ишчекујући сваки час смрт.

Али зашто су и потребне ове наше речи? Када он сам све то, као да је на хартији насликано представља. Јер јуче, кад беху дошли да га из царског двора извуку, а он је свештени овај храм побегао, не беше лице његово лепше него што је сад, но чињаше се да је мртвачко. Цвокотање зуба и дрхтање целог тела, и глас јецајући, и језик занемео такав изглед представљаху, као да му се душа у камен претворила.

А овоне говорим ја на подсмех и поругу његове несреће, но што њелим да ваша срца умекшам и на милост приволим, како би се и овим мукама којима је претио, задовољили. Јер има међу нама још много тако бесчовечних да на исти начин и нас клеветају што смо га примили у свети олтар. Но ми немилосрђе њихово речима

нашим умекшати желимо, па зато и страдања његова пред народ износимо.

Али, зашто се љутиш ти љубазниче! Кажи ми. Зато што је цркви добегао онај који је против ње непрекидно војевао? Та за то би још више Бога требали хвалити, што је допустио, да он у такву потребу дође, да и силу и човекољубље цркве позна.

Силу, зато што је за војевања која је против ње раније подузимао промену такву претрпео, а човекољубље, што га је она, иако од њега нападнута беше, сада заклонила, под крила своја примила и у сигурност га поставила, ни мало не злопамтећи за оно што је било, но наручје му је са великим чедољубљем раширила.

Ово је од сваког победоносног торжества знаменитије. Ово је победа преславна, која незнабошце на стид, а Јудеје на посрамљење доводи; ово радосно лице цркве показује, што она свог противника и када га је заробила штеди и не само то, но она је још једина која га је и онда кад су га сви напустили, као чедољубива мати под своје завесе скрила, а тиме и против царског гнева и народне љутње и несносне пакости мушки стала. А то олтару на украс служи.

Какав је то – говори супарник – украс да се поган и

безбожник и каматар и отимач,
олтара дотакне?

Не говори то молим те! Јер
зашто се блудница ногу Исусових
дотакла као препогана и нечиста, а
то се Исусу не уписује у порок но у
највећу похвалу, пошто није
нечиста чистог окаљала, но чисти и
непорочни њу је погану блудницу
када га је дотакла чистом учинио.